

OTVORENÉ VZŤAHY

VOLÍM ZODPOVEDNÚ POLYGAMIU

Lubomír už dva roky žije so svojou priateľkou v tzv. otvorenom vzťahu. Chce žiť láskavý a tolerantný život. Stotožňuje sa s citátom od André Gidea: „Radšej budem nenávidený za to, čo som, ako milovaný za to, čo nie som.“

Rozhodne máš odvahu ísť s kožou na trh. V médiách sa prezentuješ s dosť odvážnou teóriou „otvorených vzťahov“ (OV). Čo je ich podstata?

Interpretácii otvorených vzťahov je viac, neexistuje jedna šablóna. Pre mňa osobne je to sloboda, úcta, rešpekt, tolerancia voči samému sebe a partnerkám. Schopnosť prijať seba i ostatných takých, akí sú.

Sloboda v teórii otvorených vzťahov znamená aj slobodu vo výbere ďalších sexuálnych partnerov. Domnievaš sa, že monogamii odzvonilo? Osobne nemám nič proti monogamii, nech si každý žije tak, ako chce a nemyslím si, že by monogamné partnerstvá boli na ústupe. Podľa mňa je jedno, či žijeme v polygamii, monogamii alebo celibáte, dôležité je, aký život žijeme a aké ovocie prinášame svojmu okoliu.

Sexualita je tajomná záležitosť a hlboko nás ovplyvňuje. Nemáš pocit, že ju tým rozdrobením medzi mnohých partnerov redukuješ len na telesné potešenie – niečo ako odpoludňajúcu partičku tenisu?

Nie, nemám ten pocit. Intimitu prežívam veľmi bytostne, hlboko a osobne. Povrchný sex som už dosť dlho nezažil – i keď stať sa môže samozrejme i to.

Nie je to všetko len o tom, že ako ľudské bytosti prirodzene túžime mať všetko (aj pocit bezpečia trvalého vzťahu aj neviazanú slobodu) a potom si to len dodatočne racionalizujeme ako teóriu?

Zo začiatku to tak možno u mňa bolo, cesta k neviazanému potešeniu. Bol som frustrovaný zo života, sexu, manželstva, svojej neschopnosti a nízkeho sebadomia. Otvorenie sa sexualite, a priznanie seba aj okoliu ako veci citim, ma postupne posunulo niekde, kde sa cítim oveľa spokojnejšie ako predtým, keď som žil život „ako sa má“. Je len na nás, ako budeme svoju sexualitu prejavovať. Polygamia, monogamia či celibát sú nám plne dostupné. Závisí od uvedomenia jedinca a jeho voľby. Ja si momentálne vyberám zodpovednú polygamii. Myslím si, že na konci mojej Cesty to bude celibát, ale ako hovorí môj kolega z Ciech, „myslet znamená prd vedieť“ a teda môže to byť úplne inak. Každopádne to

môže byť i racionalizácia - aby som bol šťastný, potrebujem mať aj konzistentnú filozofiu vzťahov - čo mi model OV poskytuje.

Trochu sa mi zdá, akoby si naznačoval, že ľudia, ktorí si doprajú slobodu mať aj iných sexuálnych partnerov, sa posunuli na „vyššiu“ úroveň, ako my – obyčajní monogamisti, ktorí sme vyláčení vlastnou žiarlivosťou.

Snažím sa nesúdiť ostatných a vnímať nás takých, akí sme. Som presvedčený, že v najhlbšej podstate sme všetci rovnakí: túžime po štáti, slobode, láske, radosť, dostatku, naplnení svojich životov. Objektívne však možno povedať, že prežívaním otvorených vzťahov som sa intenzívne dotkol a prežil mnohé sféry, o ktorých sa v bežných partnerstvách jednoducho nehovorí, nehovoriac o ich realizácii. Zmenil sa môj pohľad nielen na vzťahy ako také, ale otvorenejšie a tolerantnejšie som začal vnímať aj iné sféry života. Je na každom, či sa so žiarlivosťou vysporiada alebo nie. Nevnímam to ako nejaký „level“ vyspelosti človeka. Oslobodenie sa od žiarlivosti a majetnickosti vnímaním ako veľmi prospešný krok pre každý vzťah. Pri vedomej práci so samým sebou – čo oslobodenie zväčša býva, nič nie je automatické. Pre mňa sú OV skôr prax ako teória.

Ty nikdy nežiarliš?

Občas žiarlim. Dokážem však žiarlivosť spracovať tak, aby som tým ja (či moje okolie) netrpel. Svoje negatívne pocity môžeme vyjadriť rôznymi spôsobmi, pokiaľ som toho schopný, vyberám si ten pozitívny. Občas sa správam aj deštruktívne a nemusí súvisieť so žiarlivosťou, ale stáva sa to oveľa menej ako v minulosti.

O tvojom vzťahu hovoríš, že máte slobodu a kvalitný partnerský vzťah zároveň. Čo myslíš, aký by mohol byť, keby sa nedrobil medzi ďalších ľudí...?

Taký, ako si ho urobíme. „Počet“ nie je dôležitý a nijak nereflektuje kvalitu či hĺbku vzťahu a rozhodne to nevnímam ako „drobniečie“ – práve naopak, rozšírenie. Momentálne nevidím dostatočný dôvod pre monogamný život. Nevylučujem že sa môže objaviť, pokiaľ budú relevantné dôvody, je možné že konvertujem. :) Som presvedčený, že je možné žiť aj kvalitný monogamný vzťah, avšak veľa vzorov šťastných partnerstiev nevidím, hoci by som rád. Česť svetlým výnimkám! Čím viac šťastných partnerstiev a ľudí, tým lepšie pre nás všetkých! 🍷

KLAMSTVO BOLÍ NAJVIAC

Môže byť podľa vás v „otvorenom vzťahu“ skutočná intimita?

Ano, môže. Úprimnosť a dôvera spočíva v tom, že si dvaja povedia alebo môžu povedať všetko, aj o vzťahoch s inými partnermi či partnerkami. Ak ide o sexuálnu slobodu, tak aj o sexuálnych vzťahoch. Napokon, často počúvam od „podvedených“ partneriek, že ich najviac na nevere boli, že ich partner oklamal, teda nepovedal pravdu.

Čo dáva človeku monogamný vzťah? Prečo pretrval až doteraz?

Toto je pre mňa otázka, na ktorú je ťažké dať jednoduchú a jednoznačnú odpoveď. A možno aj pre iných ľudí – inak by asi nevzniklo toľko poézie a literatúry o láske. Asi to trochu zjednoduším na evolučné hladisko a odpoviem, že je to zrejme najlepší spôsob, ako vychovávať deti. Teda, že stabilná rodina s jedným mužom a jednou ženou, ktorí ostanú spolu, kým dieťa dospeje a dokáže sa osamostatniť, je pre dieťa najlepší spôsob, ako sa stať zdravým a životaschopným človekom. Toto platí stále a preto pretrváva aj v súčasnosti. A v zásade preto ľudia budujú po rozchode ďalší monogamný vzťah.

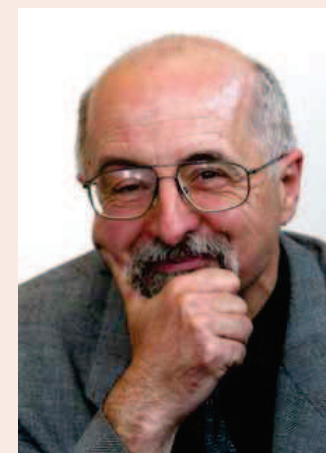
Ešte aj dnes mnoho ľudí verí, že muži sú od prírody promiskuitní a ženy majú skôr tendencie k monogamii. Ako je to podľa Vás?

Skutočnosť, že počet nevier na strane muža a počet nevier na strane ženy sa zdá byť rovnaký (ako to vyplýva napríklad z návrhov na rozvod) ukazuje na to, že nie je pravda, že by sa v tomto ohľade muži a ženy vo všeobecnosti podstatne líšili. Samozrejme, jednotliví muži alebo ženy sa môžu v promiskuitivite líšiť aj výrazne.

Dá sa prežívať kvalitný vzťah s viacerými ľuďmi? Nie je už len udržanie a rozvoj jedného kvalitného vzťahu na hranici ľudských možností?

Nuž, azda dá. Sú kultúry, kde polygamia prevažuje a vyzereá to tak, že tí ľudia sú šťastni. Alebo aspoň nie menej šťastní ako ľudia v monogamnej kultúre. Iný vzťah nemusí byť únikom pred krízou, aspoň tak rozumiem hlásateľom polyamorie. Je však pravda, že veľa ďalších vzťahov vzniká v našej spoločnosti práve preto, že človeku v jednom vzťahu niečo chýba a hľadá si to vo vzťahu s niekým iným. Okrem toho si

ivan valkovič, manželský poradca

myslím, že monogamii udržuje aj bolesť z vylúčenia, ktorú zrejme cítia „podvedení“ partneri a iné neprijímajúce pocity obvykle prežívané pri „nevere“. Teda presnejšie povedané, snaha sa im vyhnúť.

OTVORENÝ VZŤAH? OK, ALE BEZ DETÍ

Sú otvorené vzťahy fenoménom dneška?

S fenoménom „otvorené vzťahy“ sa občas stretávam pri poradenstve či terapii. Určite to nie je fenomén dneška. V nedávnej minulosti mal skryté formy, ale to neznamená, že neexistoval. Ideológia otvorených vzťahov je často zneužívaná ako racionalizácia promiskuitného správania jedného z partnerov.

Keď si dvaja ľudia stanovia úprimnosť a dôveru ako hlavnú metú, ale dávajú si absolútnu slobodu v otázkach sexuálneho života, môže byť podľa vás v takom vzťahu skutočná intimita?

Neviem, či úprimnosť a dôvera sú tými najcentrálnejšími podmienkami kvality partnerského vzťahu, i keď nespochybňujem ich dôležitosť. V koncepte absolútnej slobody v sexualite by si každý mohol robiť, čo chcel, bez ohľadu na partnera či okolie. Keby sme išli do extrémov, absolútna sexuálna sloboda je aj sexuálny styk s vlastnými deťmi, ktoré sú v tomto vzťahu neslobodné. Paradoxné sa mi zdá i spojenie blízkeho intimného vzťahu a absolútnej slobody. Vo vzťahu dostávam i dávam, presadzujem sa i prispôbojujem. Vzťah je zdieľanie. Navyše mám pocit, že etiologicky je striedanie partnerov, či potreba mať viacej sexuálnych partnerov v jednom čase, určitým druhom

neslobody. Často je sprevádzané nutkavou nenasýtiteľnou potrebou sexuálneho sebaotvrdenia. Z tejto potreby možno kauzálnou odvodíť motiváciu promiskuitného správania. Ak nás centrálné nebudú zaujímať motívy, môžeme pripustiť, že ak to vyhovuje obojmu partnerom, je možné vzťah v oblasti sexuality otvoriť. Bolo by však užitočné v takejto konstelácii nemať deti. Pre deti by takýto vzťah rodičov mohol znamenať traumu a neslobodu.

Propagátori „otvorených vzťahov“ tvrdia, že monogamná láska umožňuje človeku byť stredom niekoho vesmíru a budovať si celý svoj svet okolo neho. Inak dopovedané: skutočná láska dáva voľnosť – a teda aj sexuálnu...?

Mohli by sme celý problém postaviť aj inak. Otázka je, či to, čo nazývame vzťahy, sú naozaj vzťahy a nie iba konzumovaná sexualita. Ďalšou otázkou do diskusie je, či naozaj zaľúbený človek chce práve takúto formu voľnosti pre seba i partnera. Či práve zaľúbenie nie je postavené na tom mať partnera pre seba. Prežívať s ním čo najviac času, idealizovať si ho a brániť svoj vzťah proti ohrozeniu zvonka? „Otvorené vzťahy“ by som určite nezarádil do kategórie zaľúbenie. Predstavujú celkom odlišný fenomén.

ján gabura, manželský poradca

Prečo je pre mnohých ľudí ťažké vstúpiť do manželstva – a vziať na seba bremeno doživotného vzťahu?

Manželstvo a partnerstvo sú dve formy spoluzitia, ktoré sa nevylučujú. Aktuálna tendencia je začínať vzťah spoluzitím, ale v určitej fáze stabilného vzťahu sa partneri rozhodujú pre manželstvo (najčastejším motívom bývajú deti chystajúce sa do škôlky či školy). Výskumy na Slovensku ukazujú, že vyše 80 % Slovákov nepovažuje manželstvo za zastaralú inštitúciu a vyše 90 % si myslí, že šťastné detstvo je podmienené funkčnou rodinou s oboma rodičmi.